

Krakovski gozd

//Andrej Hudoklin

1: V pragozdnem rezervatu gnezdi 36 vrst ptic.
foto: Andrej Hudoklin

2: Hrast v Malencah je najmogočnejše krakovsko drevo.
foto: Andrej Hudoklin

3: Veliki detel najbolj pogost med detli
foto: Andrej Hudoklin

4: Plavček, pogosta vrsta dvoživke v Krakovskem gozdu.
foto: Andrej Hudoklin

5: Mali klinkač (*Aquila pomarina*) v Sloveniji gnezdi edinole v Krakovskem gozdu. Opazujemo ga lahko pri lovu nad okoliškimi polji in travniki.
foto: Andrej Hudoklin

Zemljevid:
vir GURS

Opis območja

Krakovski gozd je najobsežnejši sklenjeni ostanek nižinskih gozdov, ki so nekaj preraščali poplavne ravnice naših nižinskih rek. Je pravcata oaza narave sredi kmetijske in urbane krajine ob spodnjem toku reke Krke. Razteza se na uravnanim dnu vzhodnega dela Krške kotline, med vznožjem Gorjancev in Krškim hribovjem. Gozd je neločljivo povezan z obrobjem poplavnih travnikov, ki imajo največji obseg na stiku s poplavno ravnico reke Krke. V geomorfološkem pogledu gre za tektonsko udorino, ki jo je zasula reka Krka s pritoki. V spodnjih plasteh prevladuje prod, v zgornjih pa debele plasti ilovice, ki so jih prinesli potoki s Krškega hribovja. Tla so zato slabo prepustna in uravnana. Značilne hidrološke razmere sooblikujejo površinska voda, visoka podtalnica in pogoste poplave Krke in pritokov Martink, Čolnišček, Račna, Lokavec in Senuša. Celotno območje ima vlogo samosvojega naravnega zadrževalnika. Območje obsega 2400 ha gozдов in skoraj prav toliko travnišč na obrobju.

Dostop

Najboljše izhodišče za ogled Krakovskega gozda je Kostanjevica na Krki. Na obrobju mesta je pri gostilni Žolnir izhodišče 8 km dolge Resslerave poti. Krožna pešpot povezuje močvirje Trstenik, osrednji del gozda z naravnim rezervatom in poplavne travnike ob reki Krki. Opremljena je s pojasnjevalnimi tablami. Če želite izhodišče pomakniti globlje v gozd, lahko začnete sprehod

na travniku pri lovski koči v Trsteniku, v bližini Sajevc.

Ptice na območju

Obsežnost nižinskega gozdnega ekosistema, težko prehodna močvirna tla, bujna vegetacija in roji komarjev dajejo številnim pticam v obdobju gnezdenja idealno zatočišče. V Krakovskem gozdu in njegovi bližnji okolici je bilo tako zabeleženih več kot 100 gnezdil. Med ornitologi je zaslovel kot gnezdišče črne štokrlje (*Ciconia nigra*) in malega klinkača (*Aquila pomarina*). Velike letalce najlažje občudujemo z gozdnega obrobja, ko se v času termike dvigajo pod nebo. Na veliko presenečenje je bila 2005 potrjena tudi gnezditve orla belorepca (*Haliaeetus albicilla*), ki je pogosto opažen pri prehranjevanju ob reki Krki.

V ohranjenih gozdnih sestojih preseneča bogastvo gozdnih ptic. Ustreza jim strukturiran gozd s številnimi odmrliimi drevesi, še zlasti v osrednjem delu, kjer je tudi pragozdni ostanek. Najlažje je izslediti detle, ki z glasnim trkanjem označujejo gnezdilne teritorije. Krakovski gozd je znan kot domovanje ene največjih slovenskih populacij srednjih detlov (*Dendrocopos medius*). Vhodi v njihova dupla so nekoliko manjši kot pri prav tako pogostem velikem detlu (*Dendrocopos major*). Praviloma so na mestih, kjer so se že naselile drevesne gobe, da si lažje sklešejo dupla. Zapuščena dupla detlov, pivk (*Picus canus*), še zlasti pa zelenih žoln (*P. viridis*) omogočajo gnezdenje vse bolj ogroženemu golobu duplarju (*Columba oenas*) ter redkemu poletnemu gnezdilcu belovratemu muharju (*Ficedula albicollis*), ki ima tu skoraj polovico slovenske populacije. Pogosti so tudi sivi muharji (*Muscicapa striata*), skupaj pa se pojavljata kratkoprsti (*Certhia brachydactyla*) in dolgoprsti plezalček (*C. familiaris*). Med sovami preseneča

kozača (*Strix uralensis*), kisicerni tipična prebivalka nižinskih gozdov. V trstiščih v Trsteniku in ob Martinku se oglašata kobiličar (*Locustella naevia*) in rečni cvrčalec (*L. fluviatilis*), na travnikih ob Račni pa kosec (*Crex crex*). Za opazovanje je zanimiv stik gozda s Krko, kjer so zabeležena opažanja redkih selivcev.

Zaradi ogroženih ptic je Krakovski gozd opredeljen kot mednarodno pomembno območje za ptice in kot del evropskega ekološkega omrežja Natura 2000.

Druge zanimivosti

Posebnost Krakovskega gozda so nižinski hrastovi sestoji, ki so v slovenskem merilu prava redkost. Floristično izjemna je gozdna podrast, še posebno redki dacijski pljučnik (*Pulmonaria dacica*), nožnična pasja čebulica (*Gagea spathacea*), močvirska logarica (*Fritillaria meleagris*) in barjanska vijolica (*Viola uliginosa*). Mokrišče je idealen življenjski prostor dvoživk. Zabeleženih je kar 11 vrst, največ pozornosti pa so deležni plavčki (*Rana arvalis*), ki so jih domačini nekdanj lovili. V podrasti se skriva pestra favna malih sesalcev, zato so pogosto opažene divje mačke. S Krakovskim gozdom je povezan znani Jozef Ressel (1793-1857), izumitelj ladijskega vijaka. Okoli leta 1820 je opravil geodetsko izmero nepreglednih gozdnih površin in njihovo delitev na gozdne oddelke, med katerimi so bili izkopani jarki in urejene dostopne poti, ki so v rabi še danes. ●

